

LEGEND

„Mina, nagu teile teada, ei esinda ei teravat satiiri ega pehmet huumorit. Mina tavaliselt esindan lihtsalt lollust,” on Sulev Nõmmik öelnud.

FOTO: ÖHTULEHE ARHIIV

Sulev Nõmmik

– tugev uputaja, nõrk uppuja

Lavastaja, näitleja, humorist ja tantsija Sulev Nõmmik (1931–1992) oleks 11. jaanuaril saanud 90-aastaseks.

Sulev Nõmmikul oli liiga mitmekülgne amp-luua, selleks et teda iseloomustades mingit juhtlõnga järgida. Mitu tema tahku olid lausa vastandlikud. Ta jättis endast maha kolm igihaljast komöödiafilmi, mille fraase teavad peast kõik huumorilembesed eestlased. Aga ta kirjutas ka kohutava hulga Kärna Äрни monolooge, mis jäid lootusetult pidama oma aega, st sotsialistlikku suurpõllumajandusse ja selle kitsaskohtadesse. Ta oli auväärse Estonia teatri karm lavastaja ja laheda lobaga mamees Uduverest. Ta oli kaadri- ja lavatagune nähtamatu niiditõmbaja filmis ja teatris, aga ka rahvahulkade tähelepanu keskpunktis olev estraadinäitleja. Ta oli vahetu ja soe suhtleja, kuid hoidis oma hinge luku taga.

Veiko Märka
lp@lehed.ee

Niisiis tuleb piirduda eredamate nopetega, mitte koondportreega. Viimane saaks liiga sürrealistlik. Kõige iseloomulikum nope, mis mulle meenus, pärineb Nõmmiku enda sulest (Pikker 12/1982).

„Filmisime unetu põgenemist üksikult saarelt ja seda, kuidas ta osava spinninguviskega saarele tagasi tuuakse. Ümber pea seotud käterätikule oli kinnitatud tugevate konksudega lant, selle küljes kahekordne tamiil ja selilistiili vabalt valdav [Ervin] Abel tõmmati paadimootori jõul kodukaldale tagasi. Neli-viis korda lükkasime ta vette, ta sukeldus oskuslikult ja kauaks, ilmus siis vett ahmivana korraks pinnale ja kadus kohe jälle – seniks, kui me paadile jälle hoo sisse saime.

Abelil olid lõpmatult kurvad silmad.

Alles paar aastat hiljem sain teada, et ta absoluutselt, no mitte üldsegi ei oska ujuda!”

Tekstist saab teha vähemalt neli järeldust. Esiteks: Nõmmikul oli muude annete kõrval ka hea kirjamehesoon. (Lõikavaid puante leidub teisteski lühilugudes.) Teiseks: Nõmmik

oli ikka see, kes teisi uputas, ise ta uppuja rolli ei kippunud. Režissööri ja lavastajana oli tal selleks muidugi palju võimalusi. Kolmandaks paistab silma igale koomilise žanri viljelejale kohustuslik eeldus: näha naljaka kõrval ka traagilist. (Selles lõigus esineb see efektsemalt kui filmis.) Neljandaks näeme rahva kultuurimällu kinnistunud seost: Abel ja Nõmmik. Tõsi, Ervin Abel oli kõigi kolme Nõmmiku filmi peategelane.

Koomik, inimhingede arst. On iseloomulik, et iseenda kahes olulisemas filmirollis kehastas Nõmmik arsti: professorit („Mehed ei nuta”) ja psühhiaater Aadu Kadakat („Siin me oleme”). Stalini ajast pärineb definitsioon: „Kirjanik on inimhingede insener.” Sama hästi võib väita, et koomik on inimhingede arst. Küllap oli arsti ametis Nõmmiku jaoks midagi südame-lähedast ja lavastajana sai ta rolli valida. Rollide sisu oli siiski vastandlik. Professor on tüüpiline ennasttäis eluvõoras ülemus, nagu neid